

HC 6, 11-10-2010, Criminologie & media

Tijdens dit college gaat het over media, samenleving en surveillance.

Alles evolueert van de reactieve naar de proactieve opvatting, ook binnen dit thema. Zie bijvoorbeeld de theorie van Merton: de macro-theorie, waarbij het gaat om waarden en normen. De nadruk ligt op de heropvoeding van de dader en iedereen denkt de waarden en normen te kennen. Dat laatste is een minpunt van de theorie van Merton.

We aanvaarden criminaliteit en proberen aanleidingen aan te pakken, zoals spijbelen.

Er wordt een filmpje getoond waarin te zien is dat een meisje het beu is constant overal te worden gefilmd. In een ander filmpje is te zien dat de overheid je mobiele telefoon kan afluisteren, zelfs als deze uitstaat.

Het surveilleren zit er in gebakken in Nederland, zie bijvoorbeeld "Zie ginds komt de stoomboot". Sinterklaas is surveillant.

Het panopticum principe komt voor uit de gevangenis. Het is dan een gevangenis met in het midden de bewaking die alles ziet. Een ander voorbeeld is een donkere bol als camera. Dit wordt gedaan zodat je je gedrag aanpast. Het werkt niet altijd, waardoor meer blauw op straat wenselijk is.

Er wordt nog een filmpje getoond over de camera's, waarbij een man raar verkleed bij de camera's gaat staan. Je ziet vervolgens hoe snel de politie komt.

De popcultuur vertelt veel over de manier van nadenken over technologie. Zie bijvoorbeeld The Conversation uit 1974. Gene Hackman is een beroepsafluisteraar. Zijn beroep ging zijn leven overheersen. Op een gegeven moment wordt hij zelf afgeluisterd en wordt hij paranoia.

In de jaren tachtig is er de film Blue Thunder. Hieruit blijkt dat grenzen vervagen. Men gaat meer mogelijkheden zien in plaats van paranoia worden.

Er zit veel informatie verstopt in bijvoorbeeld films, maar dit valt nauwelijks meer op.

Uit studies blijkt dat criminaliteit onevenredig veel aandacht krijgt in de media in vergelijking met andere belangrijke thema's zoals gezondheidszorg. Vaak ligt de nadruk op grote zaken, die juist uitzonderingen zijn, en worden problemen uitgegroot.

Er zijn criteria opdat iets nieuwswaardig is: 1) gebeurtenissen die extreem zijn; 2) gebeurtenissen die geografisch dichtbij zijn; 3) gebeurtenissen die zich lenen voor simplificatie (complexe zaken meestal niet); 4) gebeurtenissen die overeenkomen met de waarden en normen van de samenleving (verontwaardiging).

Criminelen maken soms gebruik van de media. Joran van der Sloot slaagt er bijvoorbeeld in de media te manipuleren. De film Natural Born Killers past hier blij: laat zien hoe de media omgaat met sensatie-criminaliteit.

Soms geven politie en justitie verkeerde informatie door aan de media, om zo criminelen te beïnvloeden in hun gedrag. Dit hoort bij de spelletjes die worden gespeeld tussen criminelen en de overheid.

Wat erger zou zijn, is wanneer de overheid haar veiligheidsbeleid baseert op de mediaberichtgeving en niet op wetenschappelijk onderzoek. De media beïnvloedt lezers, maar ook de media wordt beïnvloed. De media hebben verschillende functies: informatie-, waarkhond-, platform- en amusementsfunctie. Beïnvloeding gebeurt meestal op vier manieren: 1) amplificatiespiraal (media beïnvloedt politiek); 2) crime-carroussel (burger beïnvloedt media); 3) imitatiegedrag (media beïnvloedt burger); 4) mediahype (media beïnvloedt zichzelf).

Er zijn twee concepten om beïnvloeding te begrijpen: agenda-vorming en framing. Agenda-vorming komt uit de politieke wetenschap. Het is het proces waarbij maatschappelijke problemen onder de algemene aandacht worden gebracht. Hoe gebeurt dat? Er wordt een probleem door een belangengroep of maatschappelijke groepering "ontdekt". Men wil dit op de politieke agenda, maar moet daarvoor publieke aandacht krijgen (via de media). "Problemen" zijn subjectief. De publieke aandacht krijgen is niet gemakkelijk, want er is veel concurrentie. Je moet "vechten" voor aandacht in de media. Dit wordt genoemd: de publieke arena. Je moet opvallen en daarom je probleem concreet maken. Je moet de sterkste cases uitzoeken en het probleem "dramatiseren". Je stelt lobbygroepen in het werk en start publieke discussie. Dan pikt de politiek het probleem meestal op. Dan gaat het naar ambtenaren, die oplossingen bedenken en deze worden vertaald in beleid.

Media zijn dus belangrijk. Het is een communicatiemiddel maar ook de bewaker van de democratie (waakhondfunctie).

Wie bepaalt nu wat een probleem is? Elk probleem is een sociale constructie (Gusfield). Problemen moeten worden geframed, ingekaderd. Het gaat om presentatie en interpretatie. Bij framing gaat het er niet zozeer om

dat een issue aandacht krijgt, maar eerder om de wijze waarop het issue wordt belicht. Een frame bepaalt hoe mensen over een onderwerp denken.

Entman onderscheidt vier onderdelen: 1) definitie van het probleem (probleem wordt overigens vaak onregelmatigheid genoemd); 2) diagnose van de oorzaak van het probleem; 3) moreel oordeel over het probleem en 4) de oplossing voor het probleem. Een frame bepaalt dus wat er aan een probleem moet worden gedaan en wie verantwoordelijk is om er iets aan te doen. Een frame oefent dus invloed uit op de publieke opinie.

Zie bijvoorbeeld Brandts en Koenraadt (klapper). Het gaat om kinderdoding. Hier werd een frame gegeven door de media. Meervoudige kinderdoding gevolgd door zelfmoord had nieuwswaarde. Als daar op korte tijd nieuwe gebeurtenissen voordoen, worden die ook in hetzelfde frame gekaderd. Het is een versterkend proces. Dit wordt ook wel convergence genoemd.

Convergence verloopt in verschillende fasen: 1) fase van identificatie: vaak worden nieuwe gebeurtenissen beschreven in oude begrippen (dit maakt verbanden zichtbaar); 2) fase van de verbreding: steeds meer gebeurtenissen worden onder dezelfde noemer geplaatst; 3) de overheid en belanghebbende instituten reageren op het probleem.

Door berichtgeving in de media, gaan mensen het probleem meer aangeven: crime-carroussel.

Wanneer de media zichzelf beïnvloedt, is er sprake van een media-hype. Dit wordt gekenmerkt door het ontbreken van de context (telelensreflex). Vaak is er sprake van mythe-vorming: goed versus kwaad. De zaak van Dutroux was hier een voorbeeld van.

Sociale media is ook erg actueel. Zie bijvoorbeeld het bericht op Geenstijl.nl over de “Bart Smit Delinquent” of het artikel over de vrouw die een kat in de vuilnisbak had gegooid. Ook werd er een filmpje van inbrekers geplaatst op youtube.

Er worden nog twee tentamenvragen getoond. Deze komen ook op Nestor te staan.